

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE LĘBORSKIM

Lębork, 2023 rok

WSTĘP

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.). Przemoc może przybierać następujące formy:

- przemoc fizyczna - obejmuje szeroki wachlarz czynności: to nieprzypadkowe bicie, potrząsanie, ciągnięcie za włosy, aż po przypalanie, duszenie, topienie i użycie broni. Ma wywołać lęk lub stanowić karę za złamanie reguł ustanowionych przez sprawcę;
- przemoc psychiczna - to stałe upokarzanie, ciągłe zwracanie uwagi, odrzucanie, terroryzowanie, straszenie, izolacja od rówieśników i członków rodziny, umniejszanie wartości działań, myśli czy zdolności, a także powtarzające się nękanie lub śledzenie. Ma to na celu pozbawienie ofiary zaufania do siebie i swoich kompetencji w różnych obszarach jej życia. Sprawca może śledzić każdy krok ofiary, kontrolować jej pocztę czy rozmowy telefoniczne, grozić jej, wmawiać, że stanie się coś strasznego, jeśli nie będzie posłuszna;
- przemoc seksualna - obejmuje całe spektrum zachowań: począwszy od niechcianych seksualnych gestów czy uwag, poprzez wymuszanie pożycia seksualnego, aż do fizycznego uszkodzenia genitaliów;
- przemoc ekonomiczna - sprawia, że ofiara staje się zależna od partnera i szczególnie podatna na przemoc. Przykłady tej przemocy obejmują ograniczenie dostępu do pieniędzy czy informacji stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o najmniejsze choćby środki, kłamanie na temat zasobów rodziny, wykradanie pieniędzy, niedopuszczenie do pracy zarobkowej;
- zaniedbywanie dziecka - obejmować może zarówno jego sferę psychiczną, jak i fizyczną. Jest niezaspokojeniem potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju, związanych z odżywianiem, ubraniem, schronieniem, higieną, opieką lekarską, wykształceniem, a także niezaspokojeniem jego potrzeby miłości, ochrony oraz poczucia bezpieczeństwa

- cyberprzemoc - przemoc stosowana przy użyciu urządzeń elektronicznych, takich jak komputer czy telefon, w celu wyrządzenia krzywdy drugiej osobie.

Osoby doznające przemocy doświadczają lęku, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Ich ciało i psychika doznają ostrych urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia. Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym, jest jednym z problemów społecznych, któremu należy przeciwdziałać.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU LĘBORSKIEGO I JEGO ZASOBY

Powiat lęborski jest powiatem ziemskim, leżącym w województwie pomorskim, graniczy z powiatami: wejherowskim, słupskim i bytowskim. Siedzibą powiatu jest miasto Lębork. Powierzchnia powiatu lęborskiego wynosi 708 km², co stanowi 3,87 % powierzchni województwa, 0,23 % powierzchni kraju. W skład powiatu wchodzi dwa miasta: Lębork i Łeba oraz trzy gminy wiejskie: Cewice, Nowa Wieś Lęborska i Wicko. Powiat lęborski (stan na dzień 31.12.2022 r.) zamieszkuje ogółem 63 900 mieszkańców, w tym 31 244 mężczyzn (48,9 %) i 32 656 kobiet (51,1 %). Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. dzieci wynosi 12 805. Z kolei liczba osób starszych w wieku 65-69 wynosi 4 395, a w wieku 70 i więcej wynosi 7 267.

W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Lęborskiego działają:

- Jednostki organizacyjne – tworzone zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym w celu wykonywania zadań powiatu. Jednostką organizacyjną Powiatu Lęborskiego realizującą zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku z funkcjonującym w jego strukturze Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. Ponadto na terenie powiatu lęborskiego ww. zadania realizuje 5 ośrodków pomocy społecznej tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łebie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Lęborskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Cewicach oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Wicku;
- Miejskie/Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w: Lęborku, Łebie, Nowej Wsi Lęborskiej, Cewicach, Wicku – prowadzące rozmowy interwencyjno - motywujące z osobami zgłaszanymi do komisji w zakresie nadużywania alkoholu oraz związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej – procedura „Niebieskie Karty”;
- Placówki służby zdrowia - udzielające pomocy medycznej, przeprowadzające rozmowy umożliwiające rozpoznanie przemocy i pokierowanie osób doznających przemocy do miejsc, gdzie mogą uzyskać pomoc, wydające zaświadczenia lekarskie o doznanych obrażeniach i informujące osoby krzywdzone o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, uruchamiające procedurę "Niebieskiej Karty", przewidzianą dla przedstawicieli ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej;

- Placówki oświaty - w których nauczyciele, wychowawcy podejmują we współpracy z pedagogiem szkolnym działania związane z reagowaniem w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie; inicjują procedurę „Niebieska Karta” w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy domowej;
- Policja - przeprowadzająca interwencję w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy domowej, wszczynająca procedury „Niebieskiej Karty”, udzielająca osobie doznającej przemocy niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy, przeprowadzająca ze sprawcą przemocy w rodzinie rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą, zatrzymująca osoby stosujące przemoc, stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, zatrzymujące osoby podejrzane, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi, podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności poprzez wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy, w zależności od potrzeb;
- Prokuratura - prowadząca postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach związanych ze stosowaniem przemocy domowej.

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W POWIECIE LĘBORSKIM

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej. Na terenie powiatu lęborskiego funkcjonują jednostki, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy domowej. Są nimi: Komenda Powiatowa Policji w Lęborku, Sąd Rejonowy w Lęborku, Prokuratura Rejonowa w Lęborku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łebie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Lęborskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Cewicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Wicku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

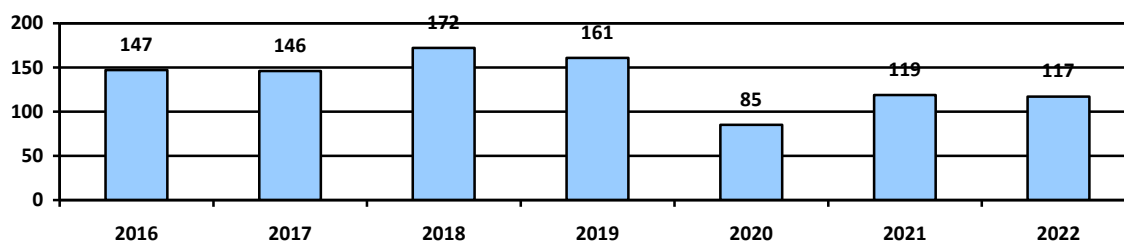
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku, w okresie przed wejściem w życie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw, zebrało dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie powiatu

łęborskiego, w celu sporządzenia diagnozy tego zjawiska. Prośbę o dane statystyczne przesłano do Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu oraz Komendy Powiatowej Policji w Łęborku. Poniżej, w oparciu o zebrane dane przedstawiono wybrane zestawienia liczbowe dotyczące występowania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Łęborskiego w latach 2016 - 2022.

Wobec rodziny dotkniętej przemocą podejmowanie interwencji w środowisku odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”. W przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie, uruchomienie procedury następowało poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Niebieska Karta stanowiła dokument służbowy, służący dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w rodzinie oraz ocenie zagrożenia przed dalszą przemocą.

Liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły w latach 2016 - 2022 do Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących w ramach ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu łęborskiego przedstawia poniższy wykres. Niebieskie Karty sporządzała Policja, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, oświata, służba zdrowia, miejskie/gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Największa ilość Niebieskich Kart była sporządzana przez Policję.

Wykres 1. Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu łęborskiego

Według danych przesłanych przez Komendę Powiatową Policji w Łęborku w latach 2016 - 2022 roku funkcjonariusze Policji wypełnili na terenie powiatu łęborskiego następującą liczbę Formularzy Niebieska Karta A:

Tabela 1. Liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wypełnionych przez Policję na terenie powiatu łęborskiego

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	Łącznie
2016	Miasto Łębork	63	121
	Miasto Łeba	7	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Łęborska (łącznie)	51	
2017	Miasto Łębork	49	122
	Miasto Łeba	5	
	Gmina Wicko, Cewice,	68	

	Nowa Wieś Lęborska (łącznie)		
2018	Miasto Lębork	64	115
	Miasto Łeba	2	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	49	
2019	Miasto Lębork	78	145
	Miasto Łeba	8	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	59	
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork	45	72
	Miasto Łeba	1	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	26	
2021	Miasto Lębork	39	65
	Miasto Łeba	2	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	24	
2022	Miasto Lębork	36	67
	Miasto Łeba	1	
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	30	

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

Z powyższych danych wynika, że w latach 2016 - 2017 liczba wszczętych procedur przez Policję była na podobnym poziomie. W 2018 roku nieznacznie spadła i wynosiła 115. W roku 2019 nastąpił kolejny wzrost do 145 przypadków. Natomiast od roku 2020 zauważalny jest wyraźny spadek liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez Policję.

W ramach procedury „Niebieska Karta” funkcjonariusze Policji prowadzili postępowania przygotowawcze dotyczące przemocy domowej z art. 207 k.k, za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnimi lub innymi osobami nieporadnymi ze względu na ich stan psychiczny lub fizyczny. Według danych przesłanych przez Policję w 2016 roku nie prowadzono postępowań przygotowawczych. W 2017 roku prowadzono 25 takich spraw, a w kolejnych latach zaobserwowano, że z roku na rok ich liczba stale rosła. Liczę postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba postępowań
2016	Miasto Lębork	0
	Miasto Łeba	0
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	0
2017	Miasto Lębork	11
	Miasto Łeba	1
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	13
2018	Miasto Lębork	26
	Miasto Łeba	0
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	13
2019	Miasto Lębork	22
	Miasto Łeba	3

	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	19
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork	12
	Miasto Łeba	1
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	12
2021	Miasto Lębork	25
	Miasto Łeba	1
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	23
2022	Miasto Lębork	25
	Miasto Łeba	3
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	19

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

W tabeli nr 3 przedstawiono dane statystyczne obejmujące lata 2016 - 2022 dotyczące osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Z uzyskanych danych wynika, że najwięcej takich osób Policja odnotowywała w latach 2016 - 2019. Od roku 2020 odnotowano spadek osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Zdecydowaną większość osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc na przestrzeni omawianego okresu stanowią mężczyźni.

Tabela 3. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na terenie powiatu lęborskiego

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba osób, w tym:		
		Mężczyźni	Kobiety	Nieletni
2016	Miasto Lębork	113	6	0
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2017	Miasto Lębork	115	5	0
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2018	Miasto Lębork	102	12	2
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2019	Miasto Lębork	121	22	1
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork	59	7	1
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2021	Miasto Lębork	61	5	0
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			
2022	Miasto Lębork	65	2	0
	Miasto Łeba			
	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)			

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

Analiza danych zawartych w tabeli 4 zawierającej dane liczbowe dotyczące mieszkańców Powiatu Lęborskiego wskazanych przez Policję jako osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wskazuje, że najliczniejszą grupę dotkniętą przemocą stanowiły kobiety. W latach 2016 - 2019 Policja odnotowała największą liczbę osób dotkniętych przemocą. Od roku 2020 liczba odnotowanych przypadków uległa zmniejszeniu.

Tabela 4. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie na terenie powiatu lęborskiego

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba osób, w tym:		
		Mężczyźni	Kobiety	Nieletni
2016	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	8	110	12
2017	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	11	120	24
2018	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	9	96	22
2019	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	29	107	15
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	10	54	8
2021	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	10	58	19
2022	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	9	55	9

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

Według danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku za lata 2016 - 2022, podczas interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą najczęściej odnotowywano stosowanie przemocy psychicznej oraz przemocy fizycznej. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba poszczególnych rodzajów przemocy odnotowanych przez Policję na terenie powiatu lęborskiego

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba przypadków			
		fizyczna	psychiczna	seksualna	inny rodzaj
2016	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	106	114	10	84
2017	Miasto Lębork Miasto Łeba	106	119	5	88

	Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)				
2018	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	94	108	3	69
2019	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	98	137	4	92
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	46	61	1	38
2021	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	54	63	0	40
2022	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	53	68	2	41

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

Policja zapewnia bezpieczeństwo poprzez uruchomienie działań podnoszących bezpieczeństwo osób doznających przemocy. Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji funkcjonariusz miał prawo zatrzymania, w trybie określonym w art. 15, osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, stwarzającej bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Z kolei zgodnie z art. 40 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w sytuacji, gdy funkcjonariusze stwierdzą, że sprawca znajduje się w stanie nietrzeźwości bezpieczeństwo, zdrowie lub życie członków rodziny jest zagrożone, mogą przewieźć osobę stosującą przemoc do izby wytrzeźwień. W powiecie lęborskim działaniem podnoszącym bezpieczeństwo osób doznających przemocy stosowanym przez Policję w latach 2016 - 2022 było najczęściej zatrzymanie.

Tabela 6. Zastosowane działania Policji wobec sprawcy przemocy na terenie powiatu lęborskiego

Rok	Nazwa Miasta/Gminy	Liczba osób wobec których zastosowano:	
		Zatrzymanie	Zatrzymanie i doprowadzenie w celu wytrzeźwienia
2016	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	65	19
2017	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	68	0
2018	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice,	47	0

	Nowa Wieś Lęborska (łącznie)		
2019	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	61	0
2020 stan na 30.06.	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	34	2
2021	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	38	0
2022	Miasto Lębork Miasto Łeba Gmina Wicko, Cewice, Nowa Wieś Lęborska (łącznie)	31	0

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lęborku

Od 30 listopada 2020 roku obowiązują przepisy, zgodnie z którymi policjanci mogą wydać wobec sprawcy przemocy domowej nakaz opuszczenia lokalu lub zbliżania się do niego. Lęborscy dzielnicowi odizolowali sprawcę przemocy domowej od członków jego rodziny, wydając mu nakaz opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się do jego najbliższego otoczenia. Łącznie wydano w 2020 roku 4 takie nakazy, w 2021 roku wydano 17 zakazów i nakazów dotyczących natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz 1 zakaz w tej sprawie, natomiast w 2022 roku wydano 29 nakazów i zakazów.

Według danych, przekazanych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku przez Prokuraturę liczba zarejestrowanych spraw o czyn z art. 207 § 1 tj. o znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy w latach 2020 - 2022 wynosiła:

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych spraw o czyn z art. 207 § 1 KK oraz o czyn z art. 190 § 1 KK

Rok	Liczba zarejestrowanych spraw o czyn z art. 207 § 1 KK	Liczba osób pokrzywdzonych	
		kobiety	mężczyźni
2020	83	83	0
2021	53	49	13
2022	43	43	0

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Prokuratury Rejonowej w Lęborku

Prowadzone przez Prokuraturę postępowania z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego były zakańczane wydaniem postanowień o umorzeniu postępowania, postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia, aktem oskarżenia. W latach 2020 - 2022 zakończono 164 postępowania w tego typu sprawach.

Tabela 8. Liczba zakończonych postępowań z art. 207 § 1 KK oraz o czyn z art. 190 § 1 KK

Rok	Liczba zakończonych spraw z art. 207 § 1 KK ogółem	w tym zakończonych:		
		postanowieniem o umorzeniu postępowania	postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia	aktem oskarżenia
2020	81	29	22	30
2021	52	28	10	14
2022	31	11	7	13

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Prokuratury Rejonowej w Łęborku

W latach 2020-2022 w Sadzie Rejonowym w Łęborku prowadzono sprawy o czyn z art. 207 § 1 (znęcanie się fizycznie lub psychicznie) oraz o czyn z art. 190 § 1 groźenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej). Liczbę prowadzonych spraw i wydanych w ich wyniku wyroków skazujących przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Liczba spraw i wyroków skazujących o czyn z art. 207 § 1 KK oraz o czyn z art. 190 § 1 KK

Rok	Liczba spraw		Liczba wyroków skazujących	
	o czyn z art. 207 § 1 KK	o czyn z art. 190 § 1 KK	o czyn z art. 207 § 1 KK	o czyn z art. 190 § 1 KK
2020	34	37	24	15
2021	24	20	18	19
2022	18	19	17	14

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z Sądu Rejonowego w Łęborku

Kodeks karny w art. 207 § 1 przewiduje karę pozbawienia wolności od trzech miesięcy do lat pięciu dla osób, które znęcały się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności. Według danych przesłanych przez Sąd Rejonowy w Łęborku w 2022 roku w sprawach z art. 207 Kodeksu karnego w 5 przypadkach sąd orzekł o bezwzględnym pozbawieniu wolności, a w 2 warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności. Ponadto w 2022 roku w 6 przypadkach sąd orzekł o zakazie zbliżania się do określonych osób, miejsc, w 2 przypadkach orzekł środek prawny w postaci nakazu opuszczenia lokalu oraz w 2 przypadkach sąd zobowiązał uczestników postępowania do leczenia odwykowego.

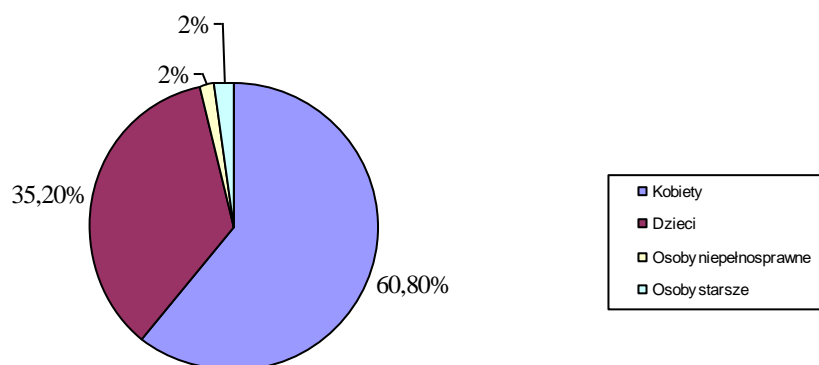
Ponadto ustalono, że Sąd Rejonowy w Łęborku zawierał w wydanych wyrokach zobowiązanie do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie w następującej liczbie: w 2020 roku - 2, w 2021 roku - 0, w 2022 roku - 1.

Analiza problemu przemocy domowej w środowisku lokalnym sporządzona na podstawie przeprowadzonych ankiet w zakresie postaw wychowawczych, postaw - stereotypów dotyczących przemocy

We wrześniu 2023 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe skierowane do mieszkańców powiatu lęborskiego, którego celem było określenie postaw wychowawczych, postaw - stereotypów dotyczących przemocy oraz świadomości mieszkańców dotyczącej osób i instytucji, do których należy zgłosić się w przypadku wystąpienia zachowań przemocowych.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie osób, które najczęściej doznają przemocy domowej. 60,8 % badanych wskazało, że osobami najczęściej doznającymi przemocy domowej są kobiety, 35,2 % stwierdziło, że na doznawanie przemocy najczęściej dotyczy dzieci, osoby niepełnosprawne i starsze, jako najczęściej doznające przemocy wskazało po 2% ankietowanych.

Kto według Pani/Pana najczęściej doznaje przemocy domowej?

W badaniu poruszono kwestie dotyczące stosunku mieszkańców powiatu lęborskiego do restrykcyjnego wychowania dzieci, w tym stosowania kar fizycznych. 72,3 % ankietowanych wyraziło pogląd, że bicie dzieci jako kara jest metodą, która nigdy nie powinna być stosowana. Wśród badanych nie było osób, które uznały, że bicie dzieci może być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że może to być skuteczna forma kary. Część respondentów (17%) była zdania, że taka kara nie powinna być stosowana, ale są sytuacje, gdy jest usprawiedliwiona. Z kolei 10,7% nie potrafiła określić swojej postawy w powyższej kwestii.

Ankietowani zostali również poproszeni o określenie czy zgadzają się z różnymi opiniami na temat przemocy domowej wobec dzieci. Zebrane dane wskazują, że stosowanie różnych form przemocy wobec nieletnich nie jest społecznie akceptowalne, jednak aprobata tego typu zachowań nadal występuje. Udzielone przez respondentów odpowiedzi zestawiono w poniższej tabeli:

Istnieją różne opinie na temat przemocy domowej wobec dzieci. Czy zgadza się Pani/Pan z następującymi opiniami?

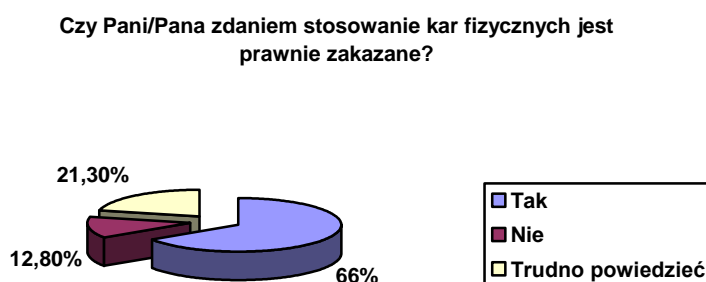
	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Obrażanie dziecka, wyzwiska, to normalna rzecz w życiu rodzin.	4,3%	93,6%	2,1%
Rodzice nie muszą pytać dziecka o zgodę, jeśli chcą wydać jego pieniądze.	10,6%	74,5%	14,9%
Istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc w rodzinie wobec dzieci.	2,1%	91,5%	6,4%
Rodzice mają prawo ukarać swoje dziecko laniem.	10,6%	85,1%	4,3%
Przemoc w rodzinie wobec dzieci, to wyolbrzymiony problem - kłótnie, rękoczynny zdarzają się w każdym domu.	14,9%	68,1%	17%
Rodzice mają prawo ukarać dziecko pozbawiając je posiłku.	0%	97,9%	2,1%
Pogróżki i zastraszanie dziecka w rodzinie to jeszcze nie przemoc.	8,5%	76,6%	14,9%
W ogóle nie istnieje coś takiego jak wykorzystanie seksualne dzieci w rodzinie	4,3%	93,6%	2,1%
Najlepiej jest, jeśli dziecko, które ktoś skrzywdził seksualnie, nikomu się nie poskarży	0%	97,9%	2,1%

W ramach badania podjęte zostało rozpoznanie deklarowanych postaw ankietowanych w sytuacjach, w których byłiby świadkiem dyscyplinowania dziecka przez osoby dorosłe. Analiza wyników wykazała, że zarówno w przypadku bycia świadkiem dyscyplinowania fizycznego jak i słownego, reakcja respondentów polegałaby przede wszystkim na zwróceniu uwagi osobie, która dopuszczałaby się tego typu zachowań. Spora część badanych deklarowała brak reakcji, mimo że nie podobałoby im się zachowanie tej osoby. Respondenci byłoby bardziej skłonni zgłosić fakt dyscyplinowania dzieci odpowiednim służbom (np. policji, ośrodkowi pomocy społecznej, powiatowemu centrum pomocy rodzinie) w przypadku bycia świadkiem dyscyplinowania fizycznego niż słownego.

W sytuacjach, w których osoba dorosła dyscyplinowałaby dziecko używając kar fizycznych 51% ankietowanych zadeklarowało, że zwróciłoby tej osobie uwagę, mówiąc np. , że nie można bić

dzieci, 24,5% ankietowanych zgłosiłoby to odpowiednim służbom (np. policji, ośrodkowi pomocy społecznej, powiatowemu centrum pomocy rodzinie), 14,3% nie zrobiłoby nic, mimo że nie podobałoby im się zachowanie tej osoby, 8,2 % nie zrobiłoby nic, uznając że sposób wychowywania to sprawa rodzica, 2% badanych zareagowałoby w inny sposób. Z kolei będąc świadkiem sytuacji, w których osoba dorosła krzyczałaby na dziecko respondenci zareagowaliby w następujący sposób: 56,3 % badanych zwróciłoby tej osobie uwagę, mówiąc np., że nie można krzyknąć na dzieci, 22,8% nie zrobiłoby nic, mimo że nie podobałoby im się zachowanie tej osoby, 12,5% nie zrobiłoby nic, uznając że sposób wychowywania to sprawa rodzica, 4,2% uznało, że zgłosiłoby to odpowiednim służbom, z kolei 4,2 % zareagowałoby w inny sposób.

W Polsce osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych (Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy). Stosowanie kar cielesnych, przenosi się w sposób negatywny na dalszy rozwój dziecka, dlatego wiedza społeczeństwa w tej kwestii jest bardzo istotna. Osoby badane w większości są świadome obowiązującego zakazu (66%). Z kolei 12,8% ankietowanych nie wie o istnieniu takiego prawa, a 21,3% nie miało co do tego pewności.

Zdecydowana większość respondentów była zdania, że stosowanie kar fizycznych powinno być prawnie zakazane. Taki pogląd wyraziło 80,9% badanych. 12,8% jest przeciwna obowiązywaniu takiego prawa, a 6,4% nie określiła się jednoznacznie w powyższej kwestii.

Ankietowani wskazywali również na rodzaj kar, które ich zdaniem powinny być prawnie zakazane. Większość badanych wskazała, że zdecydowanie powinno się zakazać bicia pasem lub innym przedmiotem oraz uderzenia w twarz (80,9%), mocnego bicia ręką (74,4%), ciągnięcia za włosy (66%), potrząsania/popychania dziecka (61,8%). Z kolei za zdecydowanym zakazem stosowania klapsów opowiedziało się jedynie 29,8% respondentów.

Czy Pani/Pana zdaniem poniższe kary stosowane przez rodziców powinny być prawnie zakazane?

	Zdecydowanie nie	Raczej nie	Raczej tak	Zdecydowanie tak	Trudno powiedzieć
Bicie pasem lub innym przedmiotem	4,2	4,2	10,7	80,9	0
Uderzenie w twarz	10,7	2,1	4,2	80,9	2,1
Mocne bicie ręką	8,6	6,3	8,6	74,4	2,1
Klaps	14,9	27,7	14,9	29,8	12,7
Ciągnięcie za włosy lub ucho	12,7	8,5	12,7	66	0
Potrząśnięcie/popychanie dziecka	12,7	10,7	8,5	61,8	6,3

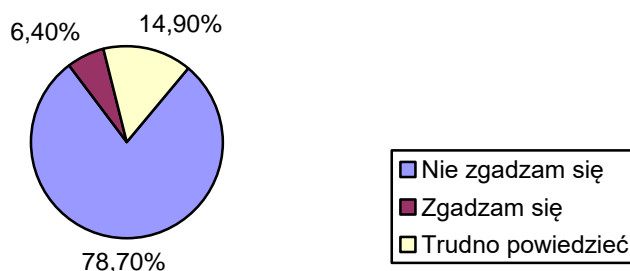
Osoby badane zostały poproszone o wskazanie w skali 1-5 na ile ich zdaniem dzieci, które doświadczyły przemocy mogą liczyć na wsparcie osób/instytucji takich jak: szkoła, przedszkole/żłobek, służby społeczne, pracownicy socjalni, ośrodki pomocy społecznej, policja, sąd, prokuratura, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia. Możliwość uzyskania pomocy w powyższym zakresie ze strony ww. osób/instytucji ankietowani ocenili następująco:

Na ile Pani/Pana zdaniem dzieci, które doświadczyły przemocy mogą liczyć na wsparcie poniższych instytucji? Proszę wskazać odpowiedź w skali 1-5, gdzie 1 oznacza, że dziecko nie może liczyć na pomoc, a 5, że z całą pewnością dziecko może liczyć na pomoc danej instytucji.

	1	2	3	4	5
Szkoła	19,1%	10,7%	51,1%	12,8%	6,3%
Przedszkole/żłobek	17%	21,2%	42,6%	8,6%	10,6%
pracownicy socjalni, ośrodki pomocy społecznej	10,7%	14,9%	40,4%	23,4%	10,6%
Policja	4,2%	17%	38,3%	31,9%	8,6%
Sąd, prokuratura	8,6%	23,4%	34%	23,4%	10,6%
Organizacje pozarządowe	19,2%	17%	34%	23,4%	6,4%
Placówki ochrony zdrowia	21,2%	27,7%	25,6%	21,2%	4,3%

W badaniu ankietowym zostały również zawarte pytania dotyczące stereotypów w zakresie przemocy domowej. Pierwsze z pytań dotyczyło przekonania, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające przemoc domową. Zdecydowana większość respondentów (78,7%) uznała, że przemocy nie da się w żaden sposób usprawiedliwić.

Czy zgadza się Pani/Pan z przekonaniem, że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc domową?

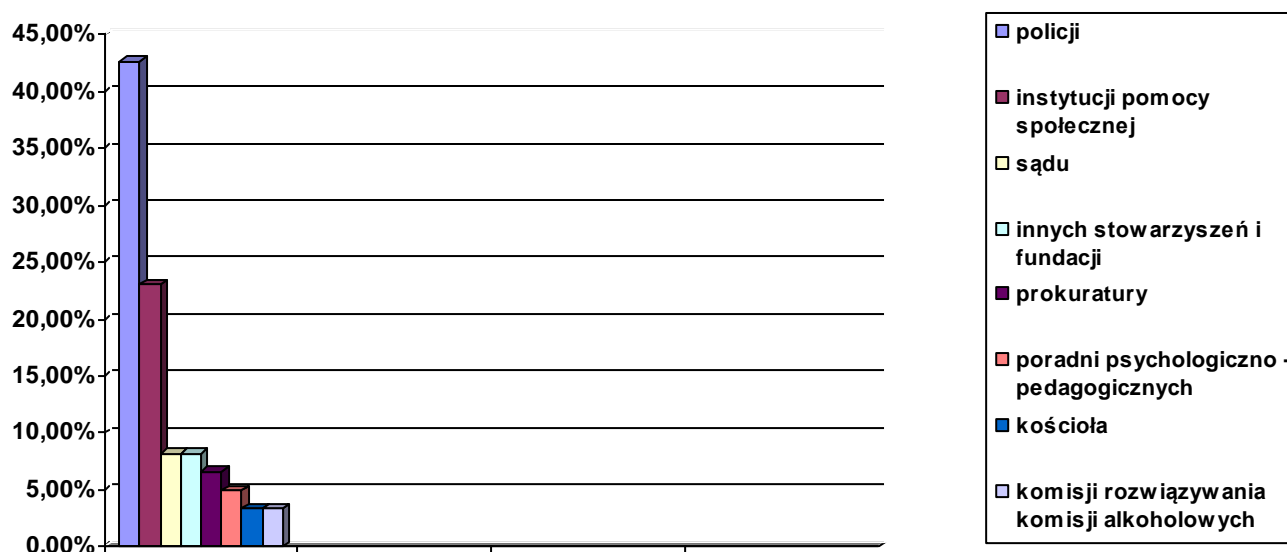
Ankietowani zostali poproszeni o ustosunkowanie się do obiegowych stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie oraz jej poszczególnych form: przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i seksualnej. Udzielone odpowiedzi wskazują, że większość ankietowanych nie zgadza się z negatywnymi stereotypami na temat przemocy. Postawy wobec stereotypów respondentów przedstawia poniższa tabela:

	Tak	Nie
Czy zgadza się Pan/i z przekonaniem, że o przemoc domowej można mówić tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele osoby doznającej przemocy?	0%	100%
Czy zgadza się Pan/i z przekonaniem, że obrażanie partnera, wyzwiska, to normalna rzecz, podczas sporu między małżonkami?	10,6%	89,4
Czy zgadza się Pan/i z przekonaniem, że w sprawach seksu żona zawsze powinna zgadzać się na to, czego chce mąż?	2,1%	97,9%
Czy zgadza się Pan/i z przekonaniem, że gwałt w małżeństwie nie istnieje?	8,5%	91,5%
Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że osoba stosująca przemoc domową przestanie stosować przemoc, gdy trafi na właściwego partnera, który nie będzie go prowokować?	8,5%	91,5%
Czy zgadza się Pan/i z przekonaniem, że obsesyjna zazdrość, to przejaw miłości wobec partnera?	0%	100%
Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że kto w rodzinie zarabia, ten rządzi?	0%	100%

Przemoc domowa jest przestępstwem. Przestępstwo to jest ścigane przez prawo i znane jest w kodeksie karnym jako przestępstwo znęcania się, określone w art. 207 Kodeksu Karnego. Przeprowadzona ankieta wykazała, że respondenci w 97,9% są tego w pełni świadomi. Jedynie 2,1% ankietowanych na pytanie: Czy sądzi Pani/Pan, że przemoc domowa jest przestępstwem, odpowiedziało przecząco. 80,9 % ankietowanych była zdania, że przemoc domowa jest nie do przyjęcia i zawsze powinna być karana przez prawo, 17% również uznało ten fakt, jednak stwierdziło, że nie zawsze powinna być karana przez prawo. Z kolei 2,1 % osób badanych wyraziło pogląd, że przemoc domowa jest do przyjęcia w pewnych okolicznościach.

Ankietowani mieszkańcy powiatu lęborskiego wskazywali również służby/instrukcje do których zwróciliby się o pomoc w razie problemu przemocy domowej. Największa ilość badanych wskazała Policję (42,6%), część respondentów (23%) zwróciłaby się o pomoc do instytucji pomocy społecznej, 8,2% zgłosiłaby się po pomoc do sądu, innych stowarzyszeń i fundacji, 4,9% wskazało poradnie psychologiczno - pedagogiczne, 3,3% ankietowanych w razie problemu przemocy domowej zwróciłoby się o pomoc do kościoła i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do kogo zwróciliby/zwróciłaby się Pan/Pani o pomoc w razie problemu przemocy domowej?

Respondenci zostali także poproszeni o wskazanie działań, jakie ich zdaniem należałoby podjąć na terenie powiatu lęborskiego w celu przeciwdziałania przemocy domowej. Ankietowani zaproponowali następujące:

- Zatrudnienie psychologów w szkołach.
- Zachęcanie do zgłaszania przemocy poprzez rozwieszania plakatów, rozdawanie ulotek.
- Współpraca między instytucjami oraz wsparcie dla osób, wobec których stosowana jest przemoc domowa.
- Większe zwracanie uwagi i reagowanie na tego typu rzeczy.
- Większa kontrola rodzin, w których dochodzi do przemocy.
- Większa kontrola przez opiekę społeczną a nie zamiatanie pod dywan i udawanie że wszystko jest ok, pomimo tego że nie jest.
- Więcej o tym głośno mówić i promować.
- Darmowe wizyty u psychologa.
- Więcej kampanii.

- Uwrażliwić osoby z otoczenia, gdzie są ofiary przemocy, do zgłaszania jej do odpowiednich instytucji i organów, bo ofiary z reguły same boją się to zgłaszać.
- Uświadomienie, oraz zachęcenie ludzi, że istnieją instytucje, które pomagają w takich sytuacjach.
- Trudno określić zadania. Często to człowiek nie zauważa problemu lub go maskuje. Wiele zależy od woli i chęci pomocy samego pracownika danej placówki.
- Spotkania, na których byłyby poruszane tematy związane z przemocą. Dotarcie do wnętrza osób dotkniętych przemocą, które nie potrafią wyjść z takiej sytuacji sami i cały czas w niej tkwią.
- Programy uświadamiające dla osób z otoczenia i terapeutyczne dla osób doznających przemocy.
- Profilaktyka nauczycieli w przedszkolach i w szkołach, zwracanie uwagi na dzieci ich ciała i zachowanie, uważność na dzieci. Więcej empatii i uwagi dla kobiet i osób starszych w rozmowach i relacjonowaniu różnych sytuacji, uważność pracowników socjalnych i policji.
- Profesjonalna infolinia obsługiwana przez specjalistów.
- Poradnie psychologiczne dostępne dla każdego.
- Pogadanki dostosowane do wieku i grupy.
- Ogólnodostępne konferencje, festyny tematyczne, pogadanki w szkołach, specjaliści dostępni w poszczególnych gminach
- Nie zmieni się ludzkiej mentalności. Elementy należy likwidować, ze społeczności.
- Monitorowanie środowiska, w którym dochodzi do przemocy.
- Każdy obywatel, który istnieje w policyjnej bazie jako stosujący przemoc domową powinien publicznie odpracowywać godziny za karę, a nie odsiadywać wyroki i pobierać z opieki zasiłki.
- Każda przemoc powinna być zgłoszona na policję i opieki społecznej.
- Kampanie, rozwój sportu i propozycje spędzania czasu wolnego.
- Gazetki.
- Edukowanie, spotkania, ulotki.
- Edukacja w szkołach.
- Dostępność programów dla sprawcy i ofiary oraz stały dyżur psychologa.
- Częstsze rozmowy uświadamiające.
- Akcje promujące na mieście, specjalne lekcje na ten temat w szkołach.
- Akcje informujące, iż przemoc domowa jest niedopuszczalna i nie należy się na nią godzić. Informowanie z jakiej pomocy można skorzystać i od jakich instytucji, wskazanie co należy zrobić w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem.

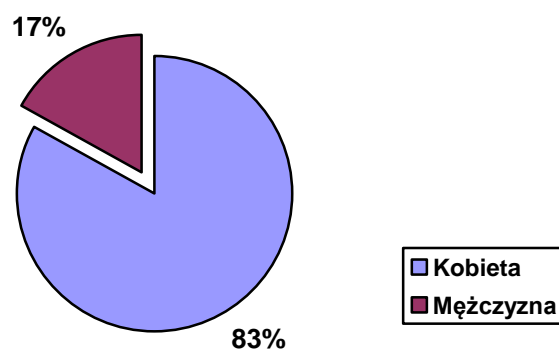
Charakterystyka respondentów

Najliczniej były reprezentowane w badaniu osoby w wieku 36-50 lat, które stanowiły ponad połowę wszystkich uczestników (54,2%). Co czwarty badanych mieścił się w przedziale wiekowym

26-35 lat (25%), 10,4% stanowiły osoby w wieku 18-25 lat, 8,3% osoby w wieku 51-65 lat, a najmniej licznie w badaniu wzięły udział osoby w wieku powyżej 65 roku życia (2,1%).

Zdecydowana większość badanych to kobiety, które stanowiły aż 83% ankietowanych. Mężczyźni to zaledwie 17% wszystkich osób, które zdecydowały się na wzięcie udziału w badaniu.

Respondenci z podziałem na płeć

W badaniu najliczniej były reprezentowane osoby z wykształceniem wyższym (62,5%), następnie średnim (33,3%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 4,2% uczestników badania.

Działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy realizowane przez instytucje funkcjonujące na terenie powiatu lęborskiego

Dane PCPR w Lęborku związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie powiatu lęborskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku w okresie przed wejściem w życie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw podejmowało działania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie takie jak:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, oraz tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W latach 2021 - 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku realizowało Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, przyjęty uchwałą nr XXVI/194/2021 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 18 lutego 2021 roku w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2027. W ramach tego programu, prowadzono działania wynikające z:

- Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021 - 2027, stanowiący załącznik Nr 1,
- Powiatowego programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021 - 2027, stanowiący załącznik Nr 2,
- Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy oraz promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2021 - 2027, stanowiący załącznik Nr 3,
- Powiatowego programu pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2027, stanowiący załącznik Nr 4.

Działający w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku od grudnia 2019 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej, realizował zadania w zakresie udzielania pomocy rodzinom z problemem przemocy oraz osobom w sytuacjach kryzysowych, wskazanych w ustawie o pomocy społecznej oraz o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wdrażał działania w zakresie udzielania:

- pomocy psychologicznej,
- pomocy terapeutycznej o charakterze krótkoterminowym,
- poradnictwa specjalistycznego rodzinnego, socjalnego, pedagogicznego,
- poradnictwa prawnego,
- przyjęcia do Hostelu - ośrodka wsparcia dla kobiet w ciąży lub matek/ojców z dziećmi,
- programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie - mających trudności w powstrzymaniu zachowań agresywnych,
- programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- telefonu informacyjno - interwencyjnego.

Jednym z działań realizowanym w ramach przyjętej uchwały był program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, stanowiący ważny element przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie uzupełniają formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców, a ich podstawowym celem jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy

w rodzinie. Liczbę uczestników w latach 2016 - 2022, pochodzących z terenu powiatu lęborskiego, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 10. Liczba Uczestników poszczególnych edycji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Liczba Uczestników poszczególnych edycji programu realizowanych w latach 2016 - 2021					
2016/2017 III edycja	2017 IV edycja	2018 V edycja	2019/2020 VI edycja	2020/2021 VII edycja	2021 VIII Edycja
15	15	7	15	13	13

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdań PCPR w Lęborku

W celu zapobiegania zjawisku przemocy w 2021 roku wdrażano również skierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wzięło w nim udział 4 uczestników.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku, poza działaniami skierowanymi do osób stosujących przemoc w rodzinie świadczyło pomoc na rzecz osób doświadczających przemocy. Udzielano im m.in. bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego. Liczbę udzielanych porad przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Udzielanie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego, w tym dla osób doświadczających przemocy w rodzinie

Rodzaj poradnictwa	Liczba udzielonych porad w latach 2016 - 2022						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Poradnictwo prawne udzielone osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	5	4	4	2	1	1	4
Poradnictwo psychologiczne ogółem	86	111	71	43	41	110	55
w tym dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	1	3	4	2	11	6	4

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdań PCPR w Lęborku

W latach 2016 - 2022 zapewniano także schronienie mieszkańcom powiatu w ramach interwencji kryzysowej, w tym osobom doświadczającym przemocy poprzez prowadzenie Hostelu przy ul. Wojska Polskiego 43 w Lęborku. Hostel był przeznaczony dla 3 kobiet z małoletnimi dziećmi i zabezpieczał dla osób korzystających z pomocy miejsce do zamieszkania, całodzienne wyżywienie, wsparcie

pracownika socjalnego i psychologa w zakresie rozwiązania sytuacji kryzysowej. Liczbę osób korzystających z tego rodzaju wsparcia zawarto w tabeli nr 12.

Tabela 12. Zapewnienie schronienia w Hostelach przy Domu Pomocy Społecznej Nr 2 w Lęborku

Osoby, którym zapewniono schronienie	Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2016 - 2021					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem, w tym:	5	7	4	1	1	4
Matki/kobiety w ciąży	2	3	2	1	1	2
Dzieci	3	4	2	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdań PCPR w Lęborku

Przykładowe działania związane z profilaktyką przemocy w rodzinie podejmowane przez szkoły z terenu powiatu lęborskiego

Szkoła Podstawowa Nr 5 w Lęborku

Szkoła Podstawowa Nr 5 w Lęborku, mając na celu zwiększenie przez uczniów wiedzy na temat przemocy i agresji, umiejętności korzystania z pomocy innych, zmotywowanie uczniów do rozwoju osobistego, dostarczenie rodzicom wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych, wzmocnienia rodziców w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi, podejmowała działania związane z profilaktyką przemocy w rodzinie w zakresie:

- rozpoznania sytuacji rodzinnej dziecka oraz poziomu bezpieczeństwa w rodzinie (obserwacje pedagogiczne, rozmowy z uczniem, wywiad z rodzicem/prawnym opiekunem),
- monitorowania realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów,
- kierowania uczniów i ich rodziców do instytucji pomocowych celem przywrócenia właściwych relacji w rodzinie,
- wzmocnienia opiekuńczych oraz wychowawczych kompetencji rodziców (grupowe i indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą klasy, konsultacje rodziców z pedagogiem szkolnym oraz psychologiem, spotkania rodziców z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Lęborku, spotkania rodziców z kuratorem Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Lęborku),
- podnoszenia świadomości uczniów na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz sposobów przeciwdziałania temu zjawisku,
- realizacji zagadnień wynikających ze szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego ze szczególnym uwzględnieniem podstawowego kierunku polityki oświatowej państwa dotyczącego wspomagania przez szkołę wychowawczej roli rodziny służące zwiększaniu

kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie istoty zjawiska przemocy (poszerzanie wiedzy, wymiana doświadczeń, udział w warsztatach, szkoleniach),

- udostępniania danych teleadresowych instytucji wspierających w sytuacjach kryzysowych lub problemowych.

Ponadto w Szkole Podstawowej Nr 5 w Lęborku działa Zespół ds. wychowawczych i pomocy psychologiczno - pedagogicznej, który realizuje działania w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej i zadań wychowawczych. Szkoła posiada procedurę dotyczącą Przemocy w rodzinie - Niebieskiej Karty, na bieżąco współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lęborku, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Lęborskiej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Lęborku, Wydziałem Rodzinnym i Nietletnich Sądu Rejonowego w Lęborku, Komendą Powiatową Policji w Lęborku, Zespołem Interdyscyplinarnym.

W latach 2021/2022 oraz 2022/2023 uczniowie placówki uczestniczyli w Wojewódzkim Projekcie Edukacyjnym prowadzonym przez Komendę Powiatową Policji w Lęborku pn. „Uczę się bezpieczeństwa”, w którym jeden z modułów dotyczył bezpieczeństwa w domu rodzinnym. W roku szkolnym 2021/2022 szkoła wzięła też udział w Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” podejmującej problem profilaktyki uzależnień. W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie klasy 5 uczestniczyli w projekcie fundacji „Uniwersytet Dzieci” pod hasłem „Lekcje z emocjami. Jak dbać o swój nastrój?”. Celem projektu było rozwijanie samoświadomości i inteligencji emocjonalnej uczniów.

Szkoła Podstawowa w Łebuni

Szkoła podejmowała następujące działania profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania przemocy:

- odbywały się Teatryki profilaktyczne dla uczniów dotyczące: przemocy rówieśniczej, zachowań suicydalnych, prób samobójczych, depresji, cyberprzemocy, uzależnień;
- organizowano szkolne konkursy plastyczne dotyczące przemocy;
- pedagog przeprowadzał z uczniami zajęcia o akceptacji, konstruktywnym rozwiązywaniu problemów, emocjach, budowaniu właściwych relacji, o odrzuceniu, wykluczeniu społecznym;
- w ramach szkolnej inicjatywy profilaktycznej „Nawigacja w każdą pogodę” przeprowadzono zajęcia w klasach związanych z koncepcją 9 wskazówek radzenia sobie w kryzysowych sytuacjach, a następnie badania w środowisku szkolnym, w celu profilaktycznego wsparcia uczniów i całego środowiska szkolnego po pandemii.

Zespół Szkół Mechaniczno - Informatycznych w Lęborku

Zespół Szkół Mechaniczno - Informatycznych w Lęborku w roku szkolnym 2022 zrealizował następujące działania:

1. systematyczne wsparcie rodziców naszych uczniów w działaniach wychowawczych, poprzez konsultacje i porady indywidualne; w miarę potrzeb kierowanie rodziców do poradni specjalistycznych,
2. kierowanie rodziców na cykl warsztatów pt. "Szkoła dla rodziców", organizowanych w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Lęborku,
3. w sytuacji rozpoznania zaniedbywania dziecka przez rodzinę, szkoła kierowała prośby do MOPS i Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, rozpoznanie środowiska rodzinnego oraz wsparcie oddziaływań wychowawczych,
4. w ramach Tygodnia Mediacji uczniowie kl. III TEP wzięli udział w zajęciach warsztatowych prowadzonych przez mediatora sądowego w sali Sądu Rejonowego,
5. systematyczne podejmowanie tematu dotyczącego zjawiska przemocy rówieśniczej i przemocy w rodzinie, w ramach godzin wychowawczych i zajęć psychologa, pedagoga szkolnego.

Powiatowe Centrum Edukacyjne im. E. Kwiatkowskiego w Lęborku

W roku 2022 szkoła podejmowała szereg działań związanych z profilaktyką przemocy w rodzinie oraz pomocy rodzinom naszych uczniów dotkniętych tym problemem. Pedagog szkolny uczestniczył w pracach zespołów interdyscyplinarnych do spraw przemocy w rodzinie przy MOPS w Lęborku, które dotyczyły rozwiązywania problemów przemocy w 2 rodzinach naszych uczniów w ciągu całego 2022 roku. Obecnie obie Niebieskie Karty zostały wygaszone.

Szereg problemów rodzin zostaje rozwiązywanych w porozumieniu z kuratorami zawodowymi i społecznymi Sądu Rodzinnego i Nieletnich, a także Sądu Karnego, czy z pracownikami MOPS, GOPS - asystentami rodzin i pracownikami socjalnymi. Zespół specjalistów szkolnych (pedagog, psycholog, pedagog specjalny) wnioskowało dwa razy o wgląd w sytuację rodziny. Nastąpiło też doniesienie do prokuratury o podejrzeniu dokonania przestępstwa na nieletniej. Uczniowie z problemem przemocy domowej objęci są stałą kontrolą, zarówno wychowawcy klasy, jak i pedagoga szkolnego, psychologa i pedagoga specjalnego. Na bieżąco kontroluje się ich postępy w nauce, frekwencję oraz uwagi w dzienniku elektronicznym, a także zachowanie.

W zakresie profilaktyki corocznie realizuje się program „ARS. Czyli jak dbać o miłość. Bliżej siebie, dalej od nałogów.”, który w jednej z części porusza problem przemocy. Podobnie jak realizowany cyklicznie program dotyczący profilaktyki HIV/ AIDS „Bez ryzyka”, który również dotyka tej problematyki. Dla uczniów klas I prowadzony jest rekomendowany program profilaktyczny „Debata”.

Zajęcia z wychowawcą we wszystkich 23 klasach miały również zaplanowane tematy dotyczące problemów przemocy w rodzinie do realizacji w ciągu roku szkolnego. Program zajęć z wychowawcą opracowany jest na podstawie Szkolnego Programu Wychowawczo -

Profilaktycznego, którego jednym z punktów jest: Edukacja zdrowotna, kultura fizyczna i profilaktyka uzależnień, pkt 4. Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole. Zaplanowano i zrealizowano w roku 2023 apel profilaktyczny i konkurs plastyczny dla uczniów wszystkich klas szkoły pod tytułem „Stop przemocy”.

I Liceum Ogólnokształcącym im. S. Żeromskiego w Lęborku

W I Liceum Ogólnokształcącym w Lęborku profilaktyka przemocy domowej realizowana jest głównie w oparciu o program profilaktyczno - wychowawczy oraz procedurę „Niebieskiej Karty”. Ponadto szkolni specjaliści (pedagog, psycholog, pedagog specjalny) podejmują działania diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu młodzieży szkolnej oraz ich rodziców. Udzielają również wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz w razie potrzeb wskazują instytucje i miejsca, w których można uzyskać dodatkową pomoc i wsparcie. Pedagodzy szkolni i psycholog uczestniczą również w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na co dzień szkoła współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji w Lęborku zwiększając tym samym skuteczność działań interwencyjnych.

Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu im. Gryfa Pomorskiego w Lęborku

W roku 2022 w ZSGŻiA zostały przeprowadzone warsztaty profilaktyczne, na których poruszano m.in problem przemocy rówieśniczej, jak i w rodzinie. Warsztaty przeprowadził terapeuta Mateusz Subkowski, z Centrum Terapii Immunis. Ww. warsztaty są prowadzone w szkole każdego roku. Ponadto wychowawcy klas podejmują tematykę przemocy w rodzinie w ramach godzin wychowawczych, natomiast niepokojące przypadki zgłaszane są do specjalistów, którzy po rozpoznaniu podejmują stosowne kroki.

Głównym założeniem diagnozy zjawiska przemocy w powiecie lęborskim było wskazanie obszarów wymagających interwencji i kierunków działania, jakie należy podjąć w celu skutecznego przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Analiza przeprowadzonych ankiet, danych zebranych od jednostek funkcjonujących na terenie powiatu oraz danych własnych jednostki ukazujących skalę zjawiska przemocy i uwarunkowania z nią związane wskazuje, że realizacja Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2023 - 2027 w powiecie lęborskim powinny skupiać się przede wszystkim na: podejmowaniu działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, rozpowszechnianiu informacji o dostępnych formach udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, zapewnieniu im ochrony i pomocy, realizowaniu programów korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także promowaniu prawidłowych i bezpiecznych metod wychowawczych.